СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 278. Джерзі Сіти, Н. Дж., субота, 28-го листопаду, 1936. — VOL. XLIV. No. 278. Jersey City, N. J., Saturday, November 28, 1936. THREE CENTS

ЗАХОДИ ЗА МИР У ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ

ТАМПА (Флорида). — Джордж Гарисон, президент юнії залізничих канцелярійних робітників та член виконного уряду Американської Федерації Праці, відбув довшу конференцію з С. П. Говардом, предсідником типографічної юнії, в справі згоди між Федерацією Праці й Комітетом для Промислової Організації.

Конференція, кажуть, виказала можливість такої угоди й Гарисон має виробити нову формулу такої угоди.

Американській Федерації Праці поставлено цілу низку резолюцій за бойкот газет Вилієма Рендолфа Герста за його постійну ворожнечу до робітничих юній. Виконний уряд Федерації Праці заявився проти цих резолюцій, бо, мовляв, робітничі юнії повинні признати свободу преси, отже не повинні бойкотувати газети за те, що вона говорить проти робітничих організацій.

На конвенції поставлено теж резолюцію за створення Американської Партії Праці та за створення Американської Фермерсько-Робітничої Партії, одначе внески відкинено.

ПОКІНЧЕННЯ ҐАЗЕТНОГО СТРАЙКУ.

СІЕТЛ (Вашинґтон). — Редакція Герстової ґазети „Сіетл Пост-Інтелидженсер" та президент сіетельського відділу юнії газетних робітників подали рівночасно до публичного відома, що страйк цих робітників у цій газеті покінчено.

Представник юнії газетних робітників каже, що страйк покінчився їх побідою, бо газета визнала юнію. Газета має почати виходити 30-го листопаду. Страйк почався був 13-го серпня.

Видавцем газети „Сіетл Пост-Інтелидженсер" став Джан Бетиґер, співредактор вашинґтонського бюра шікаґовської ґазети „Трибюн" та зять президента Рузвелта.

ПРОБУЮТЬ ОРҐАНІЗУВАТИ СТРАЙКОЛОМІВ.

ФОРД СИТІ (Па.). — Уже пятий тиждень тягнеться тут страйк 7,000 робітників підприємства „Питсбурґ Плейт Ґлес Ко." за „закриту шапу" й підвишку заплати. Компанія вживає ріжних способів, щоб розбити зорганізованих робітників. Минулої неділі заходив до Народнього Дому якийсь чоловік, що представляв себе заступником суперінтендента цеї юнії, та намовляв робітників підписатися, що підуть назад до роботи. Йому один робітник відповів, що рішення в цій справі належить до уряду юнії, що веде страйк. Розлючений заступник компанії пустив на робітника ґазову бомбу й серед заколоту втік. Робітники стараються потягнути його до відповідальности.

ПОКІНЧИЛИ СТРАЙК.

САВТ БЕНД (Індіяна). — Страйк робітників фабрики підприємства „Бендикс Продоктс Корпорейшен" покінчився по 8 днях, як підприємство згодилося признати робітничу юнію.

ГІДНО ВІДСВЯТКУВАЛИ.

ВАШИНҐТОН. — За обчисленнями новинкарського бюра „Асошіейтед Прес", у ріжних випадках підчас „Свята Подяки" згинули в Злучених Державах 109 осіб.

З того числа 80 осіб згинули в автомобільних випадках, 10 у мисливських випадках, а 19 від вогню, залізничих випадків і з інших причин.

ЧЕРЕЗ ПОЛЯКУ В ТЕАТРІ.

КОВЛДЕЙЛ (Па.). — У театрі „Риц" підчас представлення в День Подяки пішла фальшива чутка, що в театрі горить. У театрі скоїлася поляка: гості, переважно діти кинулися враз до виходу. Серед стиску 7 дітей стратовано так тяжко, що їх треба було відставити до шпиталю.

Слідство показало, що хтось крикнув „горить!", як один хлопчина розкрутив коло радіятора кляпу безпеченства й випустив пару.

ВМИРАЮЧИЙ ЛІКАР ОПИСУЄ СВОЇ ПОЧУВАННЯ. РОЗДІЛИЛИ СІЯМСЬКИХ БРАТІВ.

НЮ ЙОРК. — Через те, що один з сіямських братів Ґодіна помер, лікарі мусіли чимскорше відрізати від нього ще живого брата.

Звичайно кажуть, що сіямські брати так зо собою зрослі, що їх не можна від себе відділити, не вбивши їх при тому. Тимчасом посмертна секція померлого Ґодіни показала, що його тіло не мало ніяких життєвих органів зрослих з тілом брата так, щоб їх не можна було розділити. Лікарі мають надію, що їм удасться другого вдержати при життю.

Лючіо і Сімпліціо Ґодіни родилися на Филипінах. Їх привезено до Америки й віддано до школи. Потім вони заробляли добре виступами в театрах. У 1929-тім році вони поженилися з сестрами Мотосами: Натівідад і Вікторина.

Всі тепер цікавляться тим, як осталий при життю Ґодіна буде заробляти на життя.

ВІДЗНАЧАЮТЬ СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ.

Жидівська запомогова організація „Бней Брит" у Ню Йорку дала відзначення 6 американцям за те, що „боронили людських прав". Між іншими дано відзначення Джеремії Маловнові, бувшому судді найвищого суду Ню Йорку, за те, що як президент Американського Атлетичного Союзу він виступав проти висилки атлетичної делеґації на олімпійські грища в Берліні, бо, мовляв, у Німеччині ширять національну й релігійну ненависть.

НАРЕШТІ ВЕРНУВСЯ З ВІЙНИ.

Іван Турський, селянин з луцького повіту на Волині, ще в 1914 р. як 20-літній вояк російської армії попав в австрійський полон. Турського відвезли до Герцеговини, де він як полонений перебув цілу війну на військових роботах. В 1919 р. він старався вернутись до дому, але, довідавшися, що на Волині революційний хаос, большевизм, постійна зміна влади, він знайшов собі в Босні працю і рішив вернутись на Волинь, як буде зовсім спокійно. Але згодом довідався, що підчас війни частина його родини вимерла й він занехав плян вертатись до рідних сторін. Аж у літі цього року він утратив у Босні працю і рішив вернутись на Волинь. Прийшов пішки до Львова, тут відпочав і вирушив далі на Волинь.

НАВІТЬ ПСИ ВИГИНУЛИ.

Перед революцією існувала в Україні спеціяльна раса псів під назвою „вівчарі". Ці пси визначалися викликчими якістями, як сторожі житла, худоби і т. п. й фізичною силою. Один вівчар легко міг перемогти в двобою вовка.

Як сповіщає „Соц. Землед.", тепер та раса цілком згинула в Україні. Представників можна знайти дуже рідко. І ось совєтський уряд зорганізував спеціяльну групу ветеринарів та зоотехніків і доручив їм „мобілізувати" тих псів, де вони ще залишилися, приміщувати їх у спеціяльних питомниках і вживати заходів до відновлення цієї раси.

КАТАСТРОФА НА КОРАБЛІ.

На грецькім цистерновім кораблі „Петраркіс Номікос" у порті Східам на грецьким побережжі скоїлася експльозія. За кілька хвилин корабель станув у вогні. Трицять моряків, що знаходилися на кораблі, згинули або тяжко попеклися. З причини великої жари від пожежі рятункові сторожі мусіли віддалитись на 150 метрів від вогню, а навіть мусіли сп[р]ятати пальні матеріяли на березі.

КАТ ВТОМИВСЯ ВІШАННЯМ ЗАСУДЖЕНИХ.

У югославськім містечку Заєчар мав бути виконаний смертний присуд на чотирьох грабіжниках і двох убивниках. Життя останніх продовжилося на один день, бо кат, повісивши чотирьох засуджених, почувся дуже втомленим і відрочив „решту роботи" на другий день.

ТАВРУЄ КАМПАНІЮ ПІДШЕНТІВ ПРОТИ СТРАЙКАРІВ.

На переслуханню перед Крайовою Радою Робітничих Відносин у Ню Йорку свідки описували, як підприємці вживають кампанії підшептів для ломання робітничих страйків.

КРІВАВИЙ НАПАД У БЕРЕЖАНАХ.

На вул. Зашкевича в Бережанах серед публики, що в неділю йшла та верталась із цвинтаря з приводу задушок, настав великий переполох на гук револьверових стрілів. Хто стріляв, не знати, але від куль згинув визничний сторож, Францішок Грох. Він вертався з двома дітьми з кіна і коли знайшовся перед своїм домом, впали зазду три стріли, що положили його трупом. Покищо поліція не попала на слід напасників.

ШПИГУНСЬКА АКЦІЯ БОЛЬШЕВИКІВ У СКАНДИНАВІЇ.

Великий політичний процес у Гельсінках, столиці Фінляндії, відслонив куліси широко розгалуженої летунської шпигунської акції большевиків. Ще минулого року переліталн над Швецією, Норвеґією і Фінляндією таємні літаки, які своєю появою викликували сензаційні поголоски про налет цих літаків. Щойно тепер большевицький старшина маринарки Кірієв і фінляндський старшина Сельмін здеконспірували цілі й директиви летунів та шпигунську діяльність Москви. Кірієв і Сельмін призналися, що вони та інші большевицькі летуни вилітали з Москви і Ленінграду та вишукували відповідні місця, щоб можна було осісти у Швеції, Норвеґії та Фінляндії, отже в околицях, які на основі договорів здемілітаризовано. Знавці ґенеральних штабів заціканелних держав зізнали, що шпигунська експедиція мусіла мати якусь спільну базу у північній Норвеґії, або теж летуни стартували з якогось штучного летовища або... автоматки. Військові експедиції большевицьких шпигунів відбули сотні таких летів.

ЗЛОДЮГА НА ШПИЛЬЦІ.

Ст. Лясковська їхала з Варшави трамваєм. Нараз почула, що хтось вложив руку до кишені її нагортки. Не знаючи, до кого належить непрошена рука, бо в трамваю був натовп, Лясковська вдарила в кишеню шпилькою. Проколений у руку крикнув голосно з болю й зрадився, хто він. Поліцай арештував злодія. Це караний за крадіжі Іцик Мотиль. Варшавяки казали: „Схопили Мотиля на шпильку!"

КОРШМИ ЗНИКАЮТЬ.

В селі Полісюки, підгаєцького повіту, зорганізувала управа „Рідної Школи" в Котузові величаве свято в ціли моральної піддержки місцевої читальні „Просвіти". Впродовж цієї діяльности ця читальня зуміла викупити жидівську коршму та позбутися з села жида, що продавав селянам алькоголь, для запоморочення їхніх умів.

ВИЛІКУВАВ ЧОЛОВІКА ЧЕРЕЗ РАДІО.

У майнерськім таборі в заливі Єловнайф, 800 миль на північ від Едмонтону, захворів робітник, а що там нема лікаря, то управа компанії звернулася через радіо до Едмонтону по лікарську пораду. Один з едмонтонських лікарів передав спосіб лікування через радіо і кажуть, що чоловік одужав.

Лікування через радіо річ не нова. Послугуються тим способом головно на кораблях на морі.

МАСОВІ РЕВІЗІЇ ЗА АРХИТВОРОМ МИСТЕЦТВА.

В околиці Арґос у полудневій Греції поліція перевела масові ревізії між селянами, які припадково знайшли гарну плоскорізьбу з часів Аґамемнона. Різьба виконана з суцільного мармору і має вартість коло 75 міліонів драхм. Селяни пробували продати цей архитвір мистецтва в Атенах, але там довідалися, що на основі закону грецький уряд є виключним власником знайдених старовинних творів мистецтва. Тому, що ревізії не дали висліду, поліція перевела масові арештування.

ДОЩ РАЗ НА СІМ ЛІТ.

В середущій Персії лежить місцевість Пейта. Особливістю цього міста і його чудової околиці є те, що дощ паде там лиш раз на сім літ.

То певно страшна пустиня— подумає кожний.

Ні! Пейта є осередком управи спеціяльного роду довговолокнистої бавовни, яка найрадше росте у висохнутих річних коритах. Насіння тої рослини має ту властивість, що кільчиться щойно по сімох літах, коли перележить у сухому ґрунті. Крім цього в тій околиці росте чимало рослин, що є достосовані до цього сухого клімату.

1,000,000 ЛЮДЕЙ БУДУЮТЬ НОВУ СИБІРСЬКУ ЗАЛІЗНИЦЮ.

Щойно тепер виявилося, що Совєти дуже поспішно й у великій тайні будують нову трансибірський залізничий шлях, від Байкалу на Далекий Схід. Залізниця має виключно стратеґічне значіння. При будові працює 1,000,000 совєтських засланців-невільників. Довжина залізної дороги виносить 2,000 миль. Шлях веде через сибірські праліси й недоступні місця.

Можна собі уявити скільки там згине вивезеного українського народу.

СМЕРТЬ З НЕЩАСНОЇ ЛЮБОВИ, ЧИ НАСЛІДОК ДЕФРАВДАЦІЇ?

Недавно отруївся в самоході в Куликові урядовець маґістрату з Городка коло Львова, Р. Мілер, разом з коханкою, а рівночасно нареченою свого брата, Мілечківною. Тепер виявляється, що Мілер адефравдував на шкоду маґістрату в Городку великі гроші. Контроля повітового відділу ствердила, що в самому електричному відділі бракує понад 32,000 зл. Померший Мілер був сином інспектора городецької міської поліції.

ПОГРОЖУЮТЬ І ТРЯСУТЬСЯ ЗІ СТРАХУ

МОСКВА. — Цими днями відбувся в Москві черговий конгрес Совєтів. На цьому конгресі предложено до затвердження проект нової совєтської конституції, яку автори називають „демократичною", хоч вона не передбачає створення на теренах Совєтів якоїсь іншої політичної партії крім большевицької. На цьому конгресі виголошено багато бомбастичних промов, у яких промовці погрожували німцям, що не „дадуть України". Високі большевицькі проводирі старалися контролювати свій гнів проти Німеччини; зате позволили меншим особам переїхатися по Гітлері до схочу. До тих „менших" кореспондент „Ню Йорк Таймсу" зачисляє „премієра українського уряду", Любченка. Цей „український премієр" кричав: „Наша відповідь на пляни гітлерівців захопити Україну є стара українська приповідка: так як свиня не побачить неба, так Гітлер не побачить нашого городу з капустою. Український нарід є готовий обороняти Соціялістичну Республику силою зброї. Коли фашістівська армія посміє зблизитися до совєтського Союзу, то наша армія під командою Ворошілова завдасть їй такий удар, якого вона ще не зазнала передтим. Україна одноголосно заявляється за прийняття конституції". Обороняючи Совєти за розстріли Зіновєва і Каменева, Любченко сказав: „Розстріли були справедливі, бо ми є монолітна держава".

ПОМИЛУВАЛИ НІМЕЦЬКОГО ІНЖИНІРА.

МОСКВА. — Під ґрозою загрозою німецького амбасадора в Москві большевицькі власти замінили кару на німецького інжиніра Стіклінґа, якого засудили були недавно за саботаж, зі смертного присуду на 10 літ тюрми. Кажуть, що Франція порадила Совєтам це зробити.

АНДРЕ ЖІД ВІДРІКАЄТЬСЯ ВІД КОМУНІЗМУ.

ПАРИЖ. — Французький письменник Андре Жід, який донедавна був гарячим прихильником Совєтів, повернувшися звідти, став їх рішучим противником. Він написав гостру протикомуністичну книжку, з якої покищо поміщене тільки передне слово у „Фіґаро". В ньому Жід говорить: „Коли я передтим помилявся, то краще буде, коли я чимскорше признаюся до помилки. Бо я відповідаю за тих, кого моя помилка затягнула в блуд. Тут не місце на самолюбство. Є речі, які для мене важніші ніж я сам, важніші від СССР. Ці речі, це людство, його доля і культура".

ПРИЧИНКИ ДО ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО „СПІВЖИТТЯ".

ЛЬВІВ. — В Станиславові відбувся 10 і 11 листопаду зїзд членів польської організації „Зажеве". На цьому зїзді поляки ухвалили низку резолюцій, які дуже добре малюють відношення поляків до українців, як також і ще раз виказують, чи можливе між поляками й українцями якесь мирне співжиття. Друга точка тих резолюцій говорить: „Хочемо жити у братній згоді, але тільки з тими „русінами", що стоять уповні й без застереження на ґрунті польської державности і дають докази цього співжиття". Але дальші точки кажуть: „Домагаємося, щоб польська земля (на українських теріторіях.—Ред.) з приватної і примусової парцеляції переходила виключно в польські руки". А далі: „Вважаємо, що конче треба продовжувати військову кольонізацію у прикордонних околицях під опікою КОП-у".

УКРАЇНЦІ-ЛЕМКИ ПЕРЕД СУДОМ.

НОВИЙ САНЧ (Лемківщина). — В окружному суді в Новому Санчі відбулася 10 листопаду ц. р. судова розправа проти трьох молодих лемків зі Щавника біля Мушини, обвинувачених у перепровадженню недозволених владою зборів під голим небом. Обвинувачені: Семен Барновський, літ 39, дяк і крамар української кооперативи; Семен Дзюрбел, літ 25, столяр, і Михайло Романяк, літ 22, уроджений у Пасейку, в Америці. Всі три свідомі, письменні та діяльні українці. Влада потягнула їх до суду за те, що 7 червня ц. р. зорганізували на горі Яворина біля Криниці під голим небом збори, у яких взяли участь понад двісті лемківських хлопців і дівчат з ріжних сіл новосанчівського і горлицького повіту. На цих зборах присутні співали українські пісні, між ними „Ще не вмерла Україна", й танцювали українські танці. Характер цих зборів був манифестаційно український, бо всі учасники тих зборів є завзятими українцями і симпатиками українського руху. Всі свої симпатії хотіли вони виявити і назверх згаданими манифестаційними зборами і заохотити таким чином до дальшої праці в українському національному русі. Присуду покищо не видано, бо розправу відложено.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА НАШУ, ВЛАСНУ СИЛУ

Листопадові дні добігають до кінця. А з ними і Листопадові Свята. А зі святами і ті святочні концерти, на яких слухали ми промов про геройські подвиги наших борців, про потребу витревалости і нового завзяття до ведення дальшої боротьби за наше визволення. Все те, як здогадуємося, було певно зведене до одного: будувати нашу будучність виключно на наших власних силах.

Та перейдім від теорії й слів до життя практичного. Маючи це на увазі, мусимо надіятися, що листопад принесе нам більшу матеріяльну допомогу для Рідного Краю, на те, щоб там далі могла продовжуватися визвольна боротьба на всіх ділянках нашого народнього життя. Але погляньмо теж і на наше життя в Америці, та розгляньмося в наших силах. Чи ми їх дійсно розбудовуємо, чи ми дійсно себе скріпляємо, чи дійсно ведемо в Америці нашу працю в такий спосіб, щоб тут якнайдовше могла жити ідея Листопадових Днів?

Задалеко зайшлиб ми, якби так хотіли відповісти на всі ті питання й обхопити відповіддю ціле наше життя. Але думаємо, що не відійдемо від Листопадової Ідеї, коли звернемо нашому громадянству увагу, щоб в листопаді застановилося над тим нашим народнім організаційним життям, якого виразом є та наша народня сила, що є скупчена в У. Н. Союзі. Це не є ніяка агітація, коли зводимо докупи тут на американській землі наш Перший Листопад з У. Н. Союзом. Бо чи У. Н. Союз не допомагав десятками літ і всіми силами здійсненню ідеї Листопадового Зриву? І чи для цеї самої ідеї не працює далі? Що більше, можна сказати з певною щирістю, що саме **журба за ідеї Листопадових Днів** заставляє нас вимагати від нашого громадянства обовязкового скріплення У. Н. Союзу новим членством. Саме те, що ми хочемо, щоб Листопадові Ідеї жили в Америці, коли не стане старої іміґрації, змушують нас апелювати до розуму і серця нашої іміґрації, щоб вона задля великої ідеї вдержувала народом збудовану силу і її скріпляла, бо це **наша власна сила.**

Не треба додавати, що цей наш апель повинен у першу чергу діткнути тих чесних громадянок і громадян, що вже є в нашій організації. Цей апель повинні взяти собі до серця й відділові урядники. Бо чи ще й у листопаді маємо далі виказувати ті численні суспензи, спричинені дуже часто крайньою байдужністю? Чиж навіть у тім великім для нас Листопаді не **приєднаємо в десятках чи сотках відділів** навіть **одного** нового члена для У. Н. Союзу, —для **ідеї?** Якби так сталося, то наш Листопад був би святом порожніх слів. Тому ждемо на діла— в імені Першого Листопаду.

ПОСОЛ І ВІЦЕМАРШАЛ В. МУДРИЙ У КОЛОМИЇ

(Оригінальний допис до „Свободи").

Що тепер властиво в Польщо діється? Що задумує уряд? Які реформи, які важні нові закони хоче він впровадити? Як готовиться до евентуальної світової заверухи, котра може кожної хвилі вибухнити?

З вістей, подаваних щоденниками, мало можна довідатись, а те, що доходить до вух загалу, не дуже отішальне.

І так знаємо лише, що полковник Коц старається зліпити якусь нову, з ріжних партій зложену партію, щось у роді давнього Бебе. І знаємо, що міністер рільництва хоче перевести парцеляцію деяких панських ґрунтів „на всходніх кресах" (чогось з винятком станиславівського воєвідства!), а позискані з цього парцелі продавати спровадженим із заходу польським кольоністам.

А що має статися з „національними меншостями", котрі властиво є „більшостями" на своїй землі, — нічого не чути. Знаємо лише, що „в терені", цебто надолині, по повітах, переводиться консеквентно стара тактика „як кто хце".

І тому між нашим народом панує велике **занепокоєння:** що є? Деж та „нормалізація", котру нам перед півтора роками обіцяв міністер Косцялковський, доки ще був на становищі премієра? Чому навіть „Лугам", що належать до державного звязку „виховання фізичнеґо", робиться перешкоди і напр. **заказується дефіляди перед портретом Петлюри?** А таких фактів є багато!

Досить того, що провідники УНДО, що власне заключили були торік з урядом договір у справі „нормалізації" відносин — уважали за відповідне стати перед народом і пояснити йому, чому торік так, а не інакше поступали, і що остаточно з того вийшло. З тої причини відбулося в краю багато довірочних зборів, на котрих промовляли ундівські посли, обговорюючи всі ті бодай головніші справи, котрих пояснення домагається наш загал.

Такі збори відбулися власне в **Коломиї.** Скликав їх посол Заваликут, а головним референтом був посол і віцемаршал ольського сойму, Василь Мудрий.

Збори відбулися вечором — отже селян було на них лише кілька, а зрештою було лише біля 100 осіб з т. зв. інтеліґенції.

Проводив священик о. Ґоянюк, його заступником був ґазда Винничук, а секретарем студент Зайшлий.

Пос. Мудрий заявив, що хоче говорити про стан нашої політики і про причини цього стану. Ось короткий зміст його виводів:

Іде передовсім про вияснення цього, чому ундівські посли пустился на угодову політику, на політику так званої „нормалізації".

Отже передовсім була у нас ситуація така, що ми за кільканацять літ від часу перевороту — цілком не посувалися наперед, але ще і це тратили, що вже зискали перед 30-ма роками. Наші посли стояли на становищі безглядної опозиції і нарешті один з міністрів заявив, що польський уряд буде тепер порозуміватися з „рускім" народом **понад голови** „рускіх політикув".

А на таке і тим подібне нижчі чинники адміністраційні дуже раді і тому та промова стала правдивим „мементом" для нас. І замісць іти вперед — мусіли би ми ще більше відступати назад.

А не треба було забувати і на міжнародню ситуацію. Ось большевики вступили до Ліґи Націй і почали і там робити в інтересованих державах протиукраїнські настрої. — А у себе, в совєтській Україні, большевики пляново нищать просто фізично — бо вимордовують і досі українську націю. Та так звана „українізація" була лише великим „швіндлем" і служила лише до того, щоби в українській мові — ширити ленінські ідеї. Навіть Академія Наук у Києві перестала бути українською, бо до неї відкомендировано москалів і жидів просто з політбюра.

Большевики винищили сперш так зв. „шумськізм", а потім взялися і до дуже вірного їм Скрипника, котрий, пізнавши властиву суть большевицької русотяпської політики, — сам собі смерть зробив.

Цілу низку визначних українських учених вислали большевики на Соловки (як ось Ст. Рудницького, Мик. Чайковського, М. Лозинського і інших, полк. Букшованого замордували, як зрештою і своїх прихильників, як ось молодих братів Крушельницьких. Якаж їх вина була? Ніяка інша, як лиш та, що вони були свідомими українцями, хоча заразом і комуністами.

І це власне українство, а ще більше походження з Галичини було причиною їх смерти.

Нарешті взялися большевики навіть до такого Коцюбинського, що сам спроваджував колись їх війська на Київ, та на галичанина Порайка з Устя коло Снятина. Є це тип каріеровича, що хотів за всяку ціну вибитись наверх. Він і зістав в радянській Україні державним секретарем (міністром) судівництва і старався виступати все в наймоднішій ноші. Але як виступав на зборах справдішніх бідаків-пролетарів — тоді на себе натягав найбільші дранки. Але тепер і на них прийшла черга. І їм закидують большевики, що вони є прихильниками Троцького, себто того, що завжди був найбільшим ворогом українства.

А коли і були у нас в Галичині якісь надії на радянську Україну—то вони супроти такого терору та супроти диктаторства, насланого з Москви Постишева — дочиста розвіялись. Ми побачили, що мусимо здобути сильнішу позицію в західньо-українських землях у Польщі і тут, як давніше ще за Австрії, класти підвалини нашої національної відбудови. Тут, в Польщі є наша **кляпа безпеченства,** і тому ми мусіли **змінити нашу тактику.** Нова конституція нічого нам не давала, а нова орґанізація виборча ще менше. Чи як би ми були збойкотували нові вибори до сойму, — то булиб ми що зискали на тім?

Ми би попросту позбавили були наш народ **парляментарної репрезентації,** і хто зна які люди позасідалиб були на наших місцях в соймі та іменем нашого народу давали заяви. Ми мали вже такий відстрашальний приклад на Волині.

А до того наша репрезентація арляментарна грає ролю **звязкового** з заграницею і репрезентує наш народ перед нею. Мусіло отже прийти до компромісу і в тій дорозі прийшло до вибору послів. Але коли ми, не зважаючи на значну опозицію в краю проти виборів, взяли у них участь і тим урядові зробили прислугу, то маємо претенсію, щоб і уряд сповнив приречену „нормалізацію".

Але хоч ми не лише взагалі за буджет, але навіть і за військовий буджет голосували — то і від уряду ми можемо домагатися виповнення свого обовязку і правдивої „нормалізації" в краю.

На жаль, новий міністер-президент, Складковський, обіймаючи урядування — не склав ніякої заяви в справі „нормалізації" і справа немовби висить. Ми маємо свою максимальну програму — а нею є: політична автономія. Але ми маємо і так званий „Зофорт-проґрам", то є програму „покищо" або „в першім ряді", куди належить напр. заложення українського університету.

Покищо — уряд на рахунок „нормалізації дав нам іще торік **рільничий ліцей** в однім селі, — але на тім і стануло. Але всеж таки наступило бодай лагідніше трактування наших національних свят, академій і т. ін. Але тепер польська преса підняла крик і проти цього, тому і тепер в т. зв. „терені" бачимо знову виконування практики „як кто хце".

Наш народ, поклавши стільжертв на жертвеннику вітчини — мусить тепер передовсім числитися з фактичними обставинами. Не те, що я **хочу,** але те, що я **можу** мусить децидувати.

Коли наші мужі державні стояли лише на неґативнім становищі — то уряд говорив їм: ми не можемо потуряти тим, що державу розсаджують.

Зрезиґнувавши з неґації — ми маємо право використовувати леґальний шлях. А до того не забуваймо і на це, що Европа тепер орґанізується чимраз виразніше на два супротивні табори. І ми мусимо рішитись, до котрого нам пристати. Колиж станемо засадничо в противенстві до Польщі, то мусимо сподіватися цього, що колиб прийшло до катаклізму — то наша **інтеліґентна верхівка зістане негайно зліквідована.**

Ми старалися узискати амнестію для політичних вязнів, але обіцяно нам, що лише індивідуально буде можливим узглязнювання д о т и ч н и х просьб.

На шкільнім полі — вже обіцяно перенести 100 наших учителів назад до рідного краю.

Бесідник обговорив потім справу „Дністра" і те, що велика небезпека, яка грозила нашим молочарням — зістала усунена.

Навіть на полі дипльоматичної служби осягнено дещо, а го, що до ольського консуляту в Ню Йорку приділено маґістра Олесницького, а до Харбіна маґістра Ст. Левицького.

Не великими успіхами може почванитися наша парляментарна репрезентація — але у всякому разі — робила, що могла.

По тім рефераті п. Мудрого, який ми подали для інформації нашого загалу обширно й вірно, зачалася дискусія.

Перший промовив (яко безпартійний) **д-р К. Трильовський.** Він признав, що ті, що зістали послами, за малими виїмками, роблять свою службу добре, але повинні натиснути на усунення тих надужить, що діються в „терені". І так на Гуцульщині дорогою факту, не декрету заведено виїмковий стан.

В Коломиї недопущено цього літа до Свята Гуцульщини, а як тепер в осени хотіла філія „Просвіти" влаштувати Свято Просвіти — то їй сказано, що це є „обейсцям заказу свєнта Гуцульщизни". В Жабю не позволено грати навіть „Голготи" і не допущено взагалі на Гуцульщину концертів хору Котка.

Треба би дивитись дуже уважно на те, що роблять панове в „терені", бо це дуже часто суперечне з поняттям „нормалізації".

Пос. **Мудрий** відповів, що в справі Свята Гуцульщини вияснив воєвода в цей спосіб, що заказано влаштування цього свята власне в інтересі (?) людности, бо могли на нього закрастися комуністи і наробити біди. (А деж поліція? — Ів. Гуцуляк).

Дальші запити і дискусії не виявили задоволення. Збори закінчено у **не дуже то добрім настрою.**

Іван Гуцуляк.

ПРО ЕСПАНІЮ Й ЕСПАНЦІВ

Мова й культура. — Село й місто. — Звичаї й обичаї.

85 міліонів людей говорять по еспански.

Коли говоримо про Еспанію чи еспанців, робимо помилку, коли думаємо, що офіційною мовою еспанців є еспанська мова. Тимчасом еспанської мови нема; офіційною мовою Еспанії є кастилійська мова. Початки тієї мови сягають XV. століття. Після політичної злуки Еспанії в 1469 р. та після оконечного прогнання маврів у 1492 році кастилійську мову признали офіційною мовою. Мова ця поширилася скоро поза ґеоґрафічні границі Еспанії. Тому, що відкриття та кольонізація Америки це було діло кастилійців, їх мовою говорили в Америці, а пізніше й на Филипинах. Тепер попри кастилійську мову, як офіційну, вживають на півночі баскійської мови, у прикордонній смузі попри Портуґалію ґалісійської (коло 2 міліони), на сході каталонської мови (околиці Каталонії, Валенсії та на Балеарах (4.5 міліона) й ще інших діялектів. Зате в Мексику, Середущій Америці та всій Південній Америці (за винятком Бразилії) говорять майже виключно кастилійською мовою. Так то тією мовою говорять коло 85 міліонів людей.

Як повстала культура Еспанії.

У ніякій іншій з европейських країн при повстанні культури, стільки рас і народів не оставили тревалих слідів своєї творчости, скільки в Еспанії. Були там кельти, фенікійці, греки, картаґінці, візантійці, маври й араби.

Сліди культури тих народів подибуємо ще сьогодні у мовах, звичаях і памятках мистецтва в Еспанії. Кілька днів перед вибухом громадянської війни знайшли в містечку Ельче (що лежить недалеко побережжя Середземного моря) різьбу, що є клясичним приміром, як то іберійський різьбар учився того мистецтва від народів, що поселювалися на іберійському півострові. Лице різьби клясично-лагідне — це грецькі впливи; нашийник — фенікійських взірців, прикраси вух і голови — іберійські. Фенікійці, греки та картаґінці основували еспанські пристані й торговельні міста, римляни будували дороги, мости, водопроводи. До сьогодні в Сеґовії є велитенські останки славних римських водородів.

Село та місто в Еспанії.

Майже в усіх европейських країнах розвиток міст своїми початками сягає середньовічних часів, і то пізніших середньовічних часів. Бо відтоді міста починають жити виключно окремим життям, інакшим ніж село, а приймають характер, що в основах задержався до наших часів.

Інакше є в Еспанії. Еспанські міста сягають своєю окремішньою формою найдавніших часів. Вистане подати кілька прикладів. Картаґіну оснували картаґінці, Тараґону, Севілю, Кордову римляни, Кадикс фенікійці.

Еспанія цікава ще й тим, що впродовж століть ніколи селянське населення масово не переносилося до міст. Тому то є дуже багато селянських родин, які сидять на своїх господарствах від непамятних часів.

Дуена й кавалеро.

Дуена — це жінка, що товаришить молодим дівчатам в Еспанії на проходах, прогульках і забавах. Вона „янгол-хоронитель" пристойної поведінки доростаючих дівчат. Часто у прилюдних місцях можна бачити старшу жінку, що товаришить еспанським красуням. Гарні личка, все всміхнені й веселі, з віяльцем у руці стараються якнайменше звертати увагу на своїх „янголів-хоронителів", які в більшости виконують уже сьогодні свою службу лише для традиції.

Кавалеро — цього слова вживають розмірно від недавна на означення дорослого юнака, який залицяється до дівчини. Зпочатку назвою „кавалеро" називали найнижчу верству еспанської шляхти.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

(64)

Зза бугая озвався дядько. Він, видно, також не спав і все слухав. — То, різзун їх матері, й у нас страшне твориться. Каміняків матрос у шапці до церкви заходить. Від свічки цигарку прикурює і, що хоч, йому роби. Бо що ти йому тепер зробиш. Слобода вже така велика, що всяка неміч пурисом стала і не підступай. Хто йому тепер рівня. А онде дивіться, що з двором зробили. Правда, не люди самі почали то. Почали москалі, алеж на якого чорта все бити, нищити. Двір є двір. Понятно. Що народові землі тра, також понятно. Але, різун їх маттері; нащо його той лемент робити. Пішли, розбили, розтрощили. Ет, плюнути хочеться і тільки.

— Спи вже, старий, — завважує з печі дядина. — Кума також за день намерзлися і хочуть задрімнути.

— Ох, Боже, Боже! — зітхає Настя. Вона нижиться і горнеться до теплого бугая. Володько мовчить. Його думка займається одночасноількома справами. І хорий батько, і прохання матери.. Болюче і зрозуміле прохання. Але щож він винен. Віра тікає з душі. Нема сили втримати її. Вірити — не знати, знати не вірити. Він же й не знає, і не вірить. Прикра пустельна середина. Він прагне знати все до безмежности, а дійде до кінця пізнання, далі знов буде вірити.

То знов в очах мигає освічена саля. Рояться людські постаті. Спів, музика. Он чоботи з темноти вилазять. Дивиться на них і ніяково стає.

Ніч уже давно панує. Шумить вітер. По бляшаній стрісі хати стукотить гіллям розлогий горіх. За вікном вибріхує сусідський Боско свої невибагливі розмови з ворохобною ніччю революції.

Цієї самої ночі пограбували манастир. Відчинили всі льохи, вигнали з келій послушників. Все, що знайшли в льохах, вичистили. Кажуть, пяні большевики. Наджорився один з другим ханжі, самогону, зібрались бандою і хотіли на „приставленіе" влізти. Семинаристи виперли. Так вони до манантиря. Сушеню, сливки, пшоно — все, як є, під ноги. А після у приходського батюшки двацять тисяч золотом вимагали. Дві години босого на снігу протримали і дарма.

— І де вони в чортяки набралися оті большевики? Яка халера породила їх на світ?

— Каторжани! Не знаєте? Всі каторги повідчиняли. Он зі Сибіру, кажуть, сто тисяч їх суне.

— Каторжан?

— А щож. І спину їм нема, бож їм все ніпочом. Моє-твоє. Для такого жизня все одно сплювак. Кулю в лоб і шлюс.

— А деж власть? — грізно питає котрийсь. — Он у Довгощика також були, пять тисяч стягнули і молодицю споганили. Олійникові записку підкинули: таку-розтаку твою, як не приготуєш десять тисяч золотом, кулю в череп заженем і баста. На Горбаях цілу ніч свиню смалили і стріляли в небо.

— Какая тепер власть! Вон у Києві Центральна Рада, кажуть, восько собірает. А какой сознатільний чоловек пойдьот сьогодні воювать. За кого, спрашуеться?...

— Чому ні. Пішов би всякий, але надо режим встановить. Без режиму не піде.

Народ. Затиснуті, спраглі, уста, напружене кантате чоло. Очі впоєні в каламутну далечінь, ніби очі божевільного, що зненацька наткнувся на неймовірно яскраву ціль. Але як пізнати її? На очах сіра шкаралуща. На душі вируючий накип їди, що збірався там впродовж століть. Стрясає дико і нервово головою, пручається пустити в рух застояну, заржавілу думку.

Одного дня оголошують, що на Шинківцях будуть роздавати тараню. Десь там залежалося багато тарані й її порішили роздати народові. Кажуть, буде велика зборня. Йдуть усі чоловіки. Цікаво. Володько також не промине такого видовиська.

Пішов. Перейшов через двірський сад. Сила народнього буревію залишила тут виразні сліди. Пошарпані будинки, повиривані вікна позіхають у простір. По алеях розсипані папірці. Володько піднімає такий папірець. Писано латинкою. Сховав до кишені. Пригодиться. Дома розбере, що там написано.
о там написано.

На Шинківцях тьма-тьменна народу. Ось мурований з червоної цегли і критий смоленою бляхою будинок колишнього банку. Обчовгані мідяні клямки, витоптані пороги, забруджений поміст. Махорчаний дим розводить у просторі ханаберні викрутаси.

Здається, сто тисяч дядьків прибуло за таранею. Їх жінки, їх діти. Цілі покоління скупчилися ось тут. На них шинелі, фуражки, папахи. На плечах не позаростали, не злилися зі загальною сіриною сліди від пагонів. На обличчях загар окопів, в очах вибушні вогники.

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

УКРАЇНЦІ ДАЛЕКОГО СХОДУ ПРОТИ ЧЕРВОНОЇ МОСКВИ.

Протикомуністичний виступ Української Національної Кольонії.

Дня 27 жовтня 1936 року вечором відбувся в Українському Національному Домі в Харбіні орґанізований виступ Української Національної Кольонії проти розкладової роботи червоної Москви. На цей протикомуністичний виступ двигнулося все українство міста Харбіна. Велика саля У. Н. Дому була переповнена. Докладчиками були ред. І. Світ і д-р Барченко. Після докладів, які були ілюстровані картами-діяґрамами і картою України, на якій були зазначені всі революційні виступи проти червоної Москви за останні місяці, вивязалася дискусія. О. Дзигар відчитав привіт Союзу Української Молоді до націоналістичного уряду Еспанії, який вислано на руки ґен. Франка.

Грімке: Хай живе націоналістична Еспанія! Хай живе побіда Українського Націоналізму!

Після дискусії принято низку постанов:

Українська Національна Кольонія в Манджу-Діго на своїх протикомуністичних зборах 27 жовтня 1936 року в звязку з положенням на Східніх Українських Землях під окупацією червоної Москви та в звязку з її розкладовою комуністичною роботою на Західніх Українських Землях поза межами СССР і в інших краях, як в Еспанії, Франції і т. д., стверджує і рішуче підкреслює отсе:

Українська Національна Кольонія в Манджу-Діго і всі українці Далекого Сходу, визнаючи український національний ідеал,—Самостійну Соборну Українську Державу, рішуче й твердо боряться й боротимуться всіма засобами проти всякої форми поневолення українсякої нації.

Червона Москва, окупувавши збройно більшу частину українських земель враз із Зеленою Україною (Зеленим Клином), змагає до цілковитого знищення української нації орґанізованим голодом, масовими розстрілами, засланням, тощо.

З посиленням українського націоналістичного революційного руху на всіх українських землях поза межами СССР та ної Москви і на українських землях поза межами СРСР та серед української еміґрації, як теж у звязку з міжнародньо-політичним положенням, червона Москва знову посилила свій наступ на український нарід.

Між постановами внутрішнього характеру протикомуністичні збори українців Далекого Сходу висказали щиру й гарячу подяку владі Манджу-Діго за її прихильність до українців і української справи та за можливість праці для української нації.

Окремо проголошено таку точку:

Українська Національна Кольонія шле палкий привіт всім українцям, а передовсім українській пололі на всіх українських землях і поза ними за їх активну й рішучу боротьбу проти комунізму.

Безперервно лунали кличі:

Смерть комунізмові!

Хай живе побіда націоналізму!

Слава Самостійній Соборній Україні!

Протикомуністичні збори закінчено співом „Не пора" (гимн СУМ). Протикомуністичний виступ Української Національної Кольонії був великим здвигом українців Далекого Сходу.

Р. Ф.

Хабрін.

— Перепрошую, чи міг би я бачитися з паном Вітриком? Він працює в вашому офісі у бухгальтерійному відділі. Я його вуйко.

— То ви спізнилися. Пан Вітрик просив, щоб я його звільнив на сьогодні, бо мусить піти на ваш похорон.

—o—

— Вчора був я у лікаря і він сказав мені, що лише спорт може мені помогти.

— І ви вже зачали вправляти?

— Ні, я ще не знаю, який спорт вибрати би!

— То збирайте почтові марки.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛИВЛЕНД, О.

Лестопадове Свято.

В неділю, 8-го листопаду б. р., українська православна громада в Клівленді вшанувала память поляглих героїв у бою за волю України панахидою. Члени Чорноморської Січи впорядкували в церкві гарну могилу з дубовим хрестом. На могилі лежав кріс, козацька шапка і шабля. З хреста звисала чорна шарфа з золотим написом: поляглим борцям за волю України. Почесну сторожу при могилі держали молоді січовики в одностроях, з крісами в руках.

По співаній Службі Божій відправив о. Запаринюк панахиду за упалих стрільців за волю України. Перед панахидою виголосив відповідну до хвилі зворушливу проповідь, у якій вказав на велич тої посвяти і незрівнаної жертви, що її принесли в бою за волю поляглі ґерої. Вони переляли в наші серця свою любов, своє завзяття й кажуть нам іти тим шляхом, яким вони самі йшли, щоб докінчити розпочате ними діло. Проповідник сказав, що таких могил на українських землях багато. У них спить воля. Коли український нарід зірветься до великого чину, то з тих могил виростуть борці за наш національний ідеал.

О. Запаринюк просив вірних не забути за українських інвалідів. Вслід за тим у церкві переведено збірку на інвалідів, що принесла $32.55.

Михайло Шміґельський.

—o—

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Свято Української Державности.

Заходом товариств і сестрицтва, що гуртуються при католицькій церкві в Міннеаполіс, наша громада відсвяткувала свято української державности. В неділю, дня 1-го листопаду, о. В. Білинський відправив панахиду за поляглих у бою борців і завізвав присутніх зложити жертву на тих, що лишилися при життю, але окалічіли навіки. Збірка в церкві принесла $14.71.

Вечором, у год. 7.30, відбувся святочний концерт. Вступне слово виголосив о. В. Білинський. Він представив, як наша молодь гартується у старому краю до дальшої боротьби за нашу незалежність. Дитячий хор відспівав американський і український гимн, а також кілька інших пісень. Хором проводив дяковчитель п. Кісіль. Святочний реферат виголосив М. Канюк, котрий пригадав приявним про ті обовязки, які накладає на нас свято Першого Листопаду. О. Білинський прочитав листа, що був наспів зі старого краю, а потім переведено збірку на інвалідів. По збірці була дальша концертова програма, в якій виступав мішаний хор і деклямації. На закінчення промовляв гром. Шабатура. Він сказав, що таксамо як у старому краю молодь заправляється до твердої боротьби, таксамо тут нам потрібно виховувати молодь у пошані до рідного, щоб вона також докладала свою частинку до визволення Рідного Краю. Збірка на галі принесла $33.65. З віднак прийшло $6.80. Розходу було $14.40. Осталося $38.76, які то гроші переслано через Обєднання на інвалідів.

Жертвували отсі особи: по $1.50: О. Шабатура, П. Вонс, І. Процай, Й. Ґреськів; по $1.25: М. Канюк, Р. Бачинський, Ф. Пікула, О. Козак; по $1: М. Вонс М. Хас, І. Готра, І. Козак, І. Сохорович, Н. Дмитрук, І. Туркон, П. Чучман, З. Сопотюк, П. Федорців, І. Кіт, І. Олійник, О. Семирозум, о. В. Білинський, Н. Гусак, Й. Процьків; по 75 ц.: І Панчишин, Бойко, Вонс; по 50 ц.: Шабатура, Романюк, Кучинська, Харчишин, Угринчук, Степанчак, Горощук, Ґреськів, Павчак, К. Кіт, А. Касіян, Л. Харчишин, С. Романюк, Н. Кіт, П. Угринчук, В. Рефцьо, І. Павчак, Д. Вовк, Н. Мандзен, М. Ковалів, І. Шміґановський, Н. Кісіль, І. Шипорт, Юлія Мондзен, П. Лобаш, М. Садовський; по 25 ц.: Лозовська, Дзівак, Сокіл, Пікула, Стефанія Харчишин, С. Друк, Н. Гунчак, П. Гавриш, Анна Кіт, В. Панчишин.

Й. Ґреськів.

—o—

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Два свята.

В неділю, 22. листопаду б. р., відбулося в нас при укр. прав. громаді два торжества: Листопадове Свято й офіційне відкриття відділу 71 МУН. Листопадове Свято розпочалося анахидою за поляглих жовнірів і борців України, зі співом шкільних дітей і проповіддю о. С. Мусійчука. На панахиді було звиш 150 молоді і стільки старших. По тім на салі відбувся концерт з програмою Листопадового Свята, яку дав хор МУН, числом 37 членів, і квінтет молодого сестрицтва. Пісні були дібрані відповідно до свята. Вступне слово сказав предсідник МУН, п. Іван Паробій. Промову украніською мовою виголосив о. Мусійчук, який управляв хором, а по англійськи виголосила влучну й обдуману промову редакторка американської секції „Націоналіста", панна Павлина Мигаль з Ню Йорку. Вона промовила до молодіжи щиро й зрозуміло, передаючи їй боротьбу української молоді в дні славного Листопаду 1918 р. як і ту, яку вона тепер веде. Її винагороджено оплесками подяки, за те, що приїхала до нас загріти молодь до праці і боротьби за долю і волю України.

На відкриття МУН аматори МУН відограли штуку в трьох коротких актах „І чужого научайтесь й свого не цурайтесь" (о. С. М.). зі співами, а на останку виступили гості з Філядельфії, Па., а це сестри Шиманські, так зв. „Шай сістерс" і відспівали вязанку українських пісень. Це перший раз вони виступали в Пасейку й численна публика приняла їх з великою радістю, яку виказала гучними оплесками. На пяні приґравала панна Ірися Мусійчук.

Програма цілого торжества була коротка й не нудна, а присутніх цим разом було поверх три сотки. Чистий дохід, який проголоситься пізніше призначений на визвольну акцію.

Гість.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Односельчани з села Боднарова, повіт Станиславів, Галичина. — Якщо є в Америці комітет односельчан для допомоги будови Народнього Дому в Боднарові, просимо зголоситися до адміністрації „Свободи". Якщо нема, то хай зголоситься хтось із громадян, що зацікавлений цею справою рідного села.

Олена Босингер драматичний сопран, виступить в опері „МАЗЕПА" в Ню Йорку, в Карнегі Гол, дня 6. грудня 1936 р.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

RADIO.

ПІТСБУРГ, ПА.

В неділю, 29-го, в год. 3:45 полудні буде передана українська пісня зі стації K.D.K.A., в Пітсбургу, на Short-Wave W. 8. X. K. Хор ім. М. О. Гайворонського під управою о. Й. Желехівського. (Огол.)

В суботу, дня 28-го листопаду, в годині 4-тій до пів пятої, зі стації WBNX 1350 kc. буде надана спеціяльна програма нашої співачки Стефанії Королишин-Цимбаліст, з Дітройт.

1) Та не люблю я. На вулиці невесело. — Заремби.
2) О північи — Лопатинського.
3) Плавай, плавай лебедоньку — Лисенка.
4) Ой, ти дівчино: — Народня пісня.
5) Ой в полю садок — Нижанковського.

Просимо слухачів накрутити свої радія, на цю програму, та послухати перший раз голосу нашої співачки.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 24-го листопаду помер у 43-тім році життя ІВАН ПОПИК, член тов. ім. Ів. Франка, від. 306 У. Н. Союзу в Розел, Н. Дж.

Покійний родився в селі Ценів, повіт Бережани. Полишив жінку і пятеро дітей.

Похорон відбудеться в суботу рано, в годині 9-тій, з дому жалоби 713 Bergen Ave., Linden, N. J. Жінка покійного і товариство просять родину і членів прийти на похорон. В. Й. П.

Математичка.

— То вашим сусідам народилися близнюки; а чи то хлопчики, чи дівчатка?

— Здається мені, що одна дитина хлопчик, а одна дівчинка, одначе може бути й навпаки!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

По повороті з Большевії.

Аронович вернувся з Большевії. Знайомі засипують його питаннями: Як там є? Як люди живуть?

— Незле, — відповідає Аронович. — Я був у Москві та бачив ріжні чуда. Уявіть собі: величезний шестиповерховий будинок, а в ньому найбільший товаровий дім. Можна там купити все. Та найцікавіше, що в тій велитенській крамниці є лиш один продавець; він обслуговує всіх гостей.

— То неможливо!

— Так! Він стоїть при вході тай каже: Цукор? — Ні, цукру неме. Мука? Нема. Шовк? Нема!

— Чому так спішишся?

— Йду по лікаря, бо мій чоловік хорий, та передтим хочу ще поступити до моєї кравчині.

— Уяви собі, що вчора в кіні погасло світло на три чверти години!

— І щож, повстала паніка?

— Так, але аж тоді, як світло зявилося.

— Вчора, як я купався у морі, мало не втонув. Колиб не негайна поміч присутніх там людей, ви пані, розмовлялиб тепер з трупом.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ. (59)

Коли дикуни схопили Тарзана і Кида, вони зовсім забули про третього білого чоловіка, що оставався ще на дереві. Цим третім чоловіком був Олд Таймер, який, скориставши з заколоту, почав далі видряпуватися на дерево та поринати в галузях дерева. Дикуни відійшли. Олд Таймер почуваєся врятованим. Одначе його пригнітила доля двох товаришів.

Малпа Нкіма також була зажурена. Вона чухала свою голову, немов стараючись вишкрябати в ній якусь гадку, як би помогти вязням. Але коли Олд Таймер не міг знайти пляну, як врятувати товаришів, то як могла це зробити Нкіма? Всетаки очи Нкіми нагло заблисли і вона, закрутившися неспокійно на гиляці, скочила і щезла в гилляках.

Нкіма нагадала собі на Оранда. Вона знала, що Орандо десь в укриттю очікує повороту Тарзана, не знаючи, що він схоплений дикунами. Треба його повідомити, що сталося — думала собі Нкіма. Віднайшовши його, вона почала ріжними рухами пояснювати, що сталося. Але Орандо тільки з її рухів сміявся. Нкіма була в розпуці.

Тимчасом вязні йшли все вперед у напрямі замку людей-леопардів. Хіба якесь чудо могло врятувати їх з рук цеї чисельної банди дикунів. Але в нетрах нераз діються речі, які були подібні до чуда. Як довго якась істота жие, так довго вона має право сподіватися врятування. Тарзан не падав духом.

В заведенні для божевільних.

Директор заведення (до пацієнта): Так, любий приятелю, завтра вже можете вернутися до дому, до вашої жінки.

Пацієнт: То ви, пане директоре, усе ще маєте мене за божевільного?!